

de udbydes til Salg uden Hensyn til deres industrielle Anvendelse, kun vil kunne paaregnes et meget ringe Salgsbeløb. I Virkeligheden har da ogsaa Forholdet været det, at de Laanebeløb, der have kunnet gives mod Pant i saadanne Eiendomme, have været forsvindende.

Sagen er forsaavidt af ældre Oprindelse her i Landet, som den først sættes i Bevægelse i 1853. Der blev da nedsat et Udvalg af en Kreds af Industridrivende, et Udvalg hvori forskjellige dengang bekendte Fabrikanter havde Sæde, og hvori ogsaa en Mand, hvis Navn endnu er berømt nok, nemlig Oberst Tscherning havde Sæde. Dette Udvalg virkede for Sagen og fandt ikke ringe Tilslutning hos de paagjældende Interesserede, saa stor Tilslutning, at der foreløbig blev anmeldt Laanebegjæringer til Beløb af 3 Millioner Kr. Naar Sagen dengang ikke kom videre, laa det deri, at Kreditforeningstanken dengang var ny, og uprøvet her i Landet, og det var ogsaa en ganske naturlig Ting, at man først vilde prøve, hvorledes Tanken slog til, anvendt paa et sikkert Omraade, nemlig Landeieendomme og Kjøbstadeindomme indrettede til Beboelse, inden man slog ind paa dette naturligvis noget vanskelige Felt. Følgen deraf var, at Sagen gik istaa. Der har flere Gange været rørt ved den, og endelig er der i de sidste Aar ved en Kreds af Industridrivende sat en Bevægelse i Gang. Et Udvalg har arbejdet for Sagen og udarbejdet Statutter og i det Hele søgt at gøre Sagen bekendt for videre Kredse. Disse Beskræbelse have fundet en overordentlig Tilslutning særlig i Provinsferne. Jeg har haft liggende for mig tilsluttede Erklæring fra over 100 Firmaer, særlig ganske vist i Provinsbyerne og paa Landet, hvoriblandt der findes flere af de betydeligste og mest ansete Navne, som fuldtud have billiget Tanken og erklæret, at de mente, at den var praktisk realiserbar, og at det var i høi Grad ønskeligt, at der blev gjort Noget i den Retning.

Den Indvending, jeg forudsier, der først og fremmest vil fremkomme mod denne Sag, er, at en Kreditforening af denne Art skulde være i en ganske overordentlig Grad usikker, fordi selve Kreditgrundlaget er vakkende og usikkert. Man siger: en industriel Eiendom og den til den knyttede Bedrift er Noget, som staar i Dag og i Morgen kastes i Siden. Der er med Hensyn til dem ikke noget saadant sikkert Grundlag at holde sig til som ved Beboelseseiendomme i Kjøbstæderne og Landeieendomme. Det kan heller ikke negtes, at denne Betragtning har nogen Vægt. En industriel Eiendom og Bedrift er ikke blot i

og for sig af mange Grunde, som det er let at indse, i særlig Grad udsat for Fare i forskjellige individuelle Tilfælde, men denne Fare kan ogsaa være til Stede for hele Grupper af Eiendomme. Det er klart, at f. Ex. en Forandring i Toldlovgivningen her i Landet eller i andre Lande kan paavirke hele Grupper af industrielle Bedrifter. Man behøver blot at tænke paa, hvilken Indflydelse det har haft for vore Exportmøller, at Sverrig saa at sige lukkede for Indførsel af Mel. Et Lovforslag, der for Tiden foreligger i det andet Thing, vil jo kunne faae Indflydelse paa en anden Kreds af industrielle Bedrifter, nemlig Forslaget om stærk Forhøjelse af Brændevinsafgiften. Man kunde endogsaa tænke sig Brændevinsafgiften saaledes forhøjet, at Brænderierne omtrent bleve værdiløse. Men jeg spørger om, om det er et særligt Forhold, som er ganske udfjendt paa de Omraader, hvor de øvrige Kreditforeninger virke. Jeg tror ikke, at man kan sige det. Vi have jo Alle oplevet overordentlig vakkende Konjunkturer for Landbruget, og som Følge deraf overordentlig store Forandringer i Landeieendommens Værdi, og hvad Kjøbstadeieendommene angaar, vil jeg gjøre opmærksom paa, at i det Tilfælde, at en By svinder ind, naar f. Ex. den opadgaaende Bevægelse i Kjøbenhavn skulde forandre sig til en nedadgaaende — det ligger dog altid indenfor Mulighedens Grændser — vilde det vistnok stille sig saaledes, at den Kreditforening, der virkede i denne By for at give Laan i Beboelseseiendomme, vilde faae store Vanskeligheder at kæmpe med. Byer uddø som bekendt udefra, de hvide Eiendomme ville altsaa synke i Værdi i en Grad, der trodsede alle tidligere Beregninger. Jeg tror, saaledes, at der maa siges ogsaa for de øvrige Kreditforeninger at kunne være en større Risiko, end man fra Begyndelsen har antaget, men det maa indrømmes, at for en Kreditforening som den, her er Tale om, er Risiko af en eiendommelig Art, og naar Alt kommer til Alt, er den naturligvis her større end i de andre Kreditforeninger. Meningen er imidlertid ogsaa den, at der til den større Risiko skal svare stærkere Sikkerhedsforanstaltninger; der maa være en højere Rente, en hurtigere Amortisation og en stærkere Reserverfond, og om saadanne Bestemmelser vil der ogsaa her blive Spørgsmaal. Skjøndt jeg ikke skal komme nærmere ind paa, hvad der er foreslaaet i Udstøt til Statutterne, skal jeg dog blot nævne, at Amortisationstiden ordinært vil blive c. 21 Aar. I de Kreditforeninger, der have den korteste Amortisationstid, nemlig Husmandskreditforeningerne, er den be-